

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Nr 4 • 26. veebruar 2008

TEATAJA

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja häälekandja, asutatud 1925. aastal

„Tere hommikust, Venemaa”

Ärihommikusöök 27. märtsil Radisson SAS hotelli Lounge24-s

27. märtsi hommikul kell 8.30–11.00 ootame kõiki liikmeid Venemaa-teemalisele ärihommikusöögile Radisson SAS hotelli 24. korrusele.

Ürituse avasõnad ütleb Nordea Panga Eesti filiaali korporatiivpan-
ganduse juht Andreas Laane. Äritegevusest Venemaal Nordea ja
Orgresbanki kogemuste põhjal räägib Orgresbanki rahvusvaheliste
ettevõtete divisjoni juht Esa Teräväinen. Venemaa üldist majandus-
keskkonda ja kinnisvaraturgu tutvustab Orgresbanki kinnisvara
finantseerimise osakonna juhataja Alexander S. Sergeenko. Järgneb
arutelu ja esinejatele saab esitada küsimusi.

Üritus on inglise keeles.

TOETAJA:

Nordea

KOOSTÖOPARTNER:

Radisson SAS
HOTELS & RESORTS

Lisainfo ja registreerimine:

KERLI TENNOSAAR

Tel: 604 0085 • E-post: kerli@koda.ee

TÄNA LEHES:

10 koostööpakkumist

23 riigihanketeadet

Eesti Vabariik 90!

Seadusandlus

Väliskaubandus

Konjunktuur

Majandusliku tõlgendamise meetodist

On jõustunud ettevõtete toetusi reguleerivad määrused

Koostatud on masina ohutuse seaduse uus eelnõu

ATA-märkmikuga seotud uudised

Eesti projekteerimisturg on liialt killustunud

STRATEEGILISE OSTUJUHTIMISE TREENING

Müük loob kasumi tekkeks võimalused, kuid kasumise teenitakse ostes

Toimumiskoht	Hotell Euroopa, Paadi 5, 10151 Tallinn
Toimumisaeg	12-13. märts 2008 kell 09.00 - 17.00
Töökeel	Eesti keel
Instruktor	Emöke Sogenbits

Milles treening seisneb?

Sensei strateegilise ostujuhtimise treening on fundamentaalne ostu- ja hankekoolitus, mille käigus omandatakse professionaalsele ostjale ning ostujuhile vajalikud teadmised ja oskused. Treeningu läbinu omab konkreetset arusaama ostutegevuse rollist organisatsioonis, tunneb erinevaid ostufilosoofiaid, oskab ostutegevust planeerida, juhtida ja analüüsida, siduda ostmist logistikaprotsessidega ja organisatsiooni kvaliteedi- ning finantsaspektidega, valida ja hinnata tarnijaid, arendada tarnijasuheid. Sensei strateegilise ostujuhtimise treening on ostualase professionaalsuse edasise täiustamise baasiks.

Kellele on treening mõeldud?

Sensei strateegilise ostujuhtimise treening on mõeldud eelkõige era- ja avaliku sektori ostu- ja hankejuhtidele, ostjaile ja varustajaile. Samuti tipp-, finants- ja logistikajuhtidele.

Maksumus: 9 900,00 EEK osaleja kohta. 4 või enama osaleja korral samast ettevõttest 9000,00 EEK osaleja kohta. Hinnasoodustus -10% ettevõttele, kes on aasta jooksul osalenud vähemalt ühel Sensei korraldatud üritusel. Hindadele lisandub käibemaks. Maksumus sisaldab osalemist kahepäevasel treeningul, materjale iseseisvaks tööks, kohvipause ja lõunasööke.

Registreerumise tähtaeg: 7. märts 2008 või kuni kohtade täitumiseni

2008 kevadel toimuvad lisaks järgmised Sensei treeningud:

- Sensei venekeelne logistika baastreening (05.-06. märts 2008)
- Sensei logistika baastreening (19.-20. märts 2008)
- Sensei nõudluse prognoosimise tehnikate treening (02.-03. aprill 2008)
- Sensei Logistikatreening II (09.-10. aprill 2008)
- Sensei taktikalise ostujuhtimise treening (16.-17. aprill 2008)
- Sensei SCOR laager 2008 (28.-29. mai 2008)
- Sensei paberivaba lao rajamise väljasõiduõppus (11.-12. juuni 2008)

Treeningute tutvustused, detailsed programmid ja osalustingimused leiate meie kodulehelt www.sensei.ee

Registreerumine: Internetis www.sensei.ee või e-postiga sensei@sensei.ee või telefoni teel +372 50 999 00

Eesti Vabariik 90

**Head Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed,
palju õnne Eesti Vabariigi 90. aastapäeva puhul.
Jõudu, edu ning häid mõtteid!**

„**M**oodsas ühiskonnas on ettevõtted kõige tähtsamad institutsioonid. Kuna nad vastutavad väärtuste defineerimise, loomise ja jagamise eest, on nad sotsiaalsete muutuste peategelased. Väiksemas mastaabis on nad sotsiaalse interaktsiooni ja eneseteostuse foorumiks.”

*Christopher Bartlett, Sumantra Goshtal. „Firmad ja ettevõtjad”.
Ingo Rose, TEA Kirjastus 2007*

„**O**n ilmselge, et 16 taasiseseisvusaasta jooksul oleme oma riigi ülesehitamisega hakkama saanud. Riikluse taastamisel on kandev väärtus olnud sõltumatus võõrast võimust ehk vabadus – vabadus nii tegudes kui ka mõtetes. Nüüd on ühiskonna laiem väljakutse riiki edasi arendada ja hoida – oma riigi na käituda.”

*Kaubanduskoja juhatuse esimees Toomas Luman,
Kaubanduskoja 82. aastapäeva kõne, november 2007*

„**K**ui jääme lootma, et riigivõim meie majanduselu korrastamise võtab enda kätte, siis ei tähendaks see mitte iseseisva demokraatliku rahva majanduslike jõudude väljaarendamist, vaid oleks tüübilisimaid riigimoonakluse hingeelu nähtusid.”

*Eesti Kaubandus-Tööstuskoja asutaja ja juhatuse esimees
aastail 1925–1929 ja 1931–1940 Joakim Puhk, 1939*

„**T**ugev on vaid see, kes seisab üksi, kes ei sõltu massist, kes suudab vabalt arendada oma isiksust ja võimeid vastavate võimaluste piirides.”

Kaubanduskoja 1937. aasta Teataja nr 1 juhtkiri

„**K**aubanduskoda kui praeguse aja tunnustatud ja üldiselt läbi löönud organisatsioon seisab ainult siis kõrgel, kui temas üldhuvid valitsevad üle kildkonna või mõne kihi erihuvide.”

Kaubanduskoja nõunik E. Masik, 1929. aasta Teataja

„**N**eil, kel põhiväärtused ja põhimõtted paigas, on kergem kanda kasvava heaolu vastutust. Kroonilist ülemeelikkust ja tegutsemist lühiajalise kasu nimel ei saa nimetada äriks ega politikaanlust ja populismi poliitikaks.”

Toomas Luman, Postimees 28.12.06

„**F**irmad ei taha olla tuntud ainult finantstulemuste poolest, vaid tahavad samavõrd olla tuntud ka jälje poolest, mille nad jätavad ühiskonnale tervikuna.”

PepsiCo juhatuse esimees Indra Nooyi

SISUKORD

Juhtkiri Eesti Vabariik 90	3
Seadusandlus Mida peaks maksuhaldur arvestama majandusliku tõlgendamise meetodi rakendamisel?	5
On jõustunud olulised ettevõtete toetusi reguleerivad määrused	6
Koostatud on masina ohutuse seaduse uus eelnõu	8
Liikmeküsimus Koja gallupid	9
Tööhõive Puudega inimene – heade oskustega lojaalne töötaja	10
Väliskaubandus ATA-märkmikuga seotud uudised	12
Innovatsiooniveerg Tootearendus on pagaritööstuses ülioluline	13
Konjunktuur Eesti projekteerimisturg on liialt killustunud	14
Rahvusvahelised üritused Riigihanketeated • Koostööpakkumised	16 17
Uued liikmed	18

KALENDER VEEBRUAR – APRILL

28. veebruar	Töömess Rahvusraamatukogus (Tõnismägi 2, Tallinn) Liina Pello • Tel: 604 0091 • E-post: liina.pello@koda.ee
5. märts	Seminar Pärnus „Mida pidada silmas äriühingute juhtimisel?“ Tartu Ülikooli Pärnu kolledžis (Ringi 35, Pärnu) Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
11. märts	Seminar „Hiljuti jõustunud ja kavandatavad olulisemad maksumuudatused“ Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
19. märts	Seminar Tartus „Praktilisel riigihangetest“ Hotell Kantri konverentsikeskuses (Riia 195, Tartu) Lea Aasamaa • Tel: 604 0090 • E-post: lea@koda.ee
25. märts	Seminar „2007. majandusaasta aruande koostamine“ Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
27. märts	Ärihommikusöök „Tere hommikust, Venemaa“ Radisson SAS hotelli Lounge24-s (Rävala pst 3, Tallinn) Kerli Tennosaar • Tel: 604 0085 • E-post: kerli@koda.ee
2. aprill	Keskonnatehnoloogia valdkonna kontaktkohtumised Tallinnas messil „Eesti Ehitab“ Lea Aasamaa • Tel: 604 0090 • E-post: lea@koda.ee
12. aprill	Kaubanduskoja Kevadball Estonia kontserdisaalis Virve Pronin • Tel: 604 0086 • E-post: virve@koda.ee
21.–23. aprill	Rahvusvaheline biomassi- ja biotehnoloogiaalane kontaktkohtumiste mess PAVE Viborg 2008 Taanis Liina Pello • Tel: 604 0091 • E-post: liina.pello@koda.ee

Tähelepanu!

Kaubanduskoja telefoninumbrid on muutunud!

KAUBANDUSKODA

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn

Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond

Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertifikaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid

Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad

Tel: 604 0080 • Kölni messid • Tel: 604 0082 • Stockholmi messid

Tel: 604 0082 • koostööpakkumised • raamatukogu

Politiikakujundamise- ja õigusosakond

Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus

Turundus- ja liikmesuhete osakond

Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • liikmesuhetud • Teataja • avalikud suhted • Tel: 604 0085

Raamatupidamine

Tel: 604 0067

Kaubanduskoja Tartu esindus

Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196

Kaubanduskoja Pärnu esindus

Ringi 35, 80010 Pärnu • Tel: 443 0989

Kaubanduskoja Kuressaare esindus

Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757

Kaubanduskoja Jõhvi esindus

Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

REET TEDER
Politiikadirektor

Mida peaks maksuhaldur arvestama majandusliku tõlgendamise meetodi rakendamisel?

Maksukorralduse seaduse § 84 lubab maksuhalduril kasutada tehingute hindamisel majandusliku tõlgendamise meetodit. Seadus maksuhalduri tegevusele selles osas erilisi raame ei sea. See tähendab, et maksuhalduri tõlgendamisruum on selle meetodi kasutamisel päris avar. Praktikas kipub aga maksuhaldur tehingute hindamisel arvestama valdavalt tehingu majanduslikku tulemit.

Meie hinnangul peaks maksuhaldur majandusliku tõlgen-

damise meetodi kasutamisel arvestama lisaks majanduslikele tulemustele ka poolte tegelikku tahet. Reaalsed majandustulemused (objektiivne kriteerium) võivad sõltuvalt asjaoludest erineda ka sarnaste tehingute puhul. Majandusliku tõlgendamise põhimõtte kasutamisel tuleb siiski arvestada ka subjektiivset kriteeriumit ehk poolte tegelikku tahet.

Kui poolte tahe on olnud suunatud maksudest kõrvalehoidumisele, siis on igati põhjendatud maksustamine vastavalt

tegelikult saavutatud majanduslikule tulemusele. Kuid juhtudel, mil seadus annab ettevõtjale – maksumaksjale – aluse erinevalt käituda, näiteks maksukohustus edasi lükata, on seaduses võimaldatu kasutamine maksumaksja poolt samuti seaduslik ja õiguspärane käitumine. Kui sama majanduslikku eesmärki saab saavutada mitmel õiguspärasel viisil, kusjuures mõni nendest seaduslikest viisidest toob kaasa maksumaksjale soodsama maksutagajärje, siis peab maksumaksjal olema lubatud sellist soodsamat lahendust valida.

Kaubanduskoja arvamuse kohaselt peaks maksuhaldur aktsepteerima, et iga maksu maksja püüab kavandada oma tehinguid optimaalsete maksukuludega ja sealhulgas võib lükata maksude maksmist ajas edasi.

Oma sellekohase arvamuse oleme esitanud ka Maksu- ja Tolliametile, kes on välja töötamas selgitusi majandusliku tõlgendamise meetodi rakendamise kohta. MTA vaatenurka loodame peatselt Teataja veerudel tutvustada.

Lugupeetud ettevõtja!

Tartu Lennundusmuuseum loodab noored uuesti tehnilise innovatsiooni poole pöörata. Peatselt saabub Sinu töölauale Tartu Lennundusmuuseumi koostööettepanek. Võta hetkeks aeg maha ja tutvu sellega!

Lisainfo:

www.lennundusmuuseum.ee

Ettevõtja, kes oma põhitegevuse kõrval ka kohalikku elu edendab, on edukam!

ALLAN EILART

Politiikakujundamis- ja õigusosakonna jurist

On jõustunud olulised ettevõtete toetusi reguleerivad määrused

On jõustunud kaks määrust, mis on olulised nii olemasolevate kui ka alustavate Eesti ettevõtjate jaoks. Need on „Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetuse tingimused ja kord“ (edaspidi stardi- ja kasvutoetuse määrus) ning „Eksporditurunduse toetamise tingimused ja kord“ (edaspidi ekspordimäärus).

LÜHIDALT

Stardi- ja kasvutoetuse määruse järgi saavad starditoetust ettevõtjad, kelle kolme esimese majandusaasta prognoositava netomüügitulu aritmeetiline keskmine jääb alla 1 000 000 Eesti krooni ja kes on tegutsenud maksimaalselt 12 kuud. Kasvutoetus on ette nähtud ettevõtjale, kelle kolme esimese majandusaasta prognoositava netomüügitulu aritmeetiline keskmine on 1 000 000 Eesti krooni või rohkem ja kes on tegutsenud maksimaalselt 24 kuud.

•••

Ühe projekti kohta on alustaval ettevõtjal võimalik saada starditoetust maksimaalselt 50 000 krooni. Kasvutoetuse maksimaalmäär on 200 000 krooni.

•••

Ekspordimääruse eesmärk on tõsta Eesti ettevõtjate konkurentsivõimet välisurgudel. Taotletava toetuse minimaalne suurus on 150 000 ja maksimaalne suurus 1 500 000 krooni.

STARDI- JA KASVUTOETUSE MÄÄRUS

Stardi- ja kasvutoetuse määruse järgi saavad starditoetust ettevõtjad, kelle kolme esimese majandusaasta prognoositava netomüügitulu aritmeetiline keskmine jääb alla 1 000 000 Eesti krooni ja kes on tegutsenud maksimaalselt 12 kuud. Kasvutoetus on ette nähtud ettevõtjale, kelle kolme esimese majandusaasta prognoositava netomüügitulu aritmeetiline keskmine on 1 000 000 Eesti krooni või rohkem ja kes on tegutsenud maksimaalselt 24 kuud.

Stardi- ja kasvutoetuse peamine eesmärk on parandada alustavate ning juba toimivate väikeettevõtete ellujäämis- ning arenguvõimalusi. Ettevõtjate Arendamise Sihtasutuse finantseerimisprogrammi kaudu. Ühe projekti kohta on alustaval ettevõtjal võimalik saada starditoetust maksimaalselt 50 000 krooni. Kasvutoetuse maksimaalmäär on 200 000 krooni.

Oluline on ka asjaolu, et kulud, mille hüvitamist soovitakse, peavad olema abikõlblikud. Need on määruse alusel

mõistlikud ja põhjendatud kulud, mis on äriprojekti elluviimiseks vajalikud. Stardi- ja kasvutoetuse määruse § 6 sätestab abikõlblike kuludena näiteks „masinate, seadmete või muu taotluses esitatud äriprojekti teostamiseks otseselt vajaliku materiaalse põhivara soetamisega seotud kulud; kaupade tootmise või teenuse osutamisega otseselt seotud mootorsõidukite soetamisel liisingu esmase sissemaksega seotud kulud; tööstusdisainilahenduse ja kaubamärgi otseselt väljatöötamise ning arendamisega seotud teenustasud; otseselt vastavushindamisega seonduvad kulud, sealhulgas toote katsetamise ja toote või tootmisprotsessi käsitleva kvaliteedisüsteemi sertifitseerimisega, tootmise inspekteerimisega seonduvad kulud“.

Määruse kohaselt arvestatakse abikõlblike kulude tõestamisel ainult raamatupidamise algdokumentide alusel ja pangaülekande teel tasutud kuludega. Kuna sularaha on Eestis samuti aktsepteeritud maksevahend, siis võib pidada seda sätet ettevõtjate jaoks liigselt piiravaks.

Tähelepanu peab pöörama ka starditoetuse määruse piirangule § 6 lõikes 4: „Abikõlblike kulude hulka ei arvata tehinguid taotleja või taotlejas osalust omavate isikute ja tarnijate või tarnijas osalust omavate isikute vahel, kes on tulumaksuseaduse §-s 8 sätestatud tähenduses seotud isikud“. Samasugune piirang on ka ekspordimääruses. On siiski küsitav, kas säärane laiaulatuslik piirang tingimata vajalik on.

Määruse alusel on mitteabikõlblikud aga need kulud, mida ettevõtja peab ise kandma ning mis hüvitamisele ei kuulu. Peamiselt on need käibe- ja kinnisvara ning olmeelektroonika soetamise kulud, samuti trahvid. Edasise loetelu leiab stardi- ja kasvutoetuse määruse § 6 lõikest 2.

EKSPORDIMÄÄRUS

Ekspordimääruse eesmärk on tõsta Eesti ettevõtjate konkurentsivõimet välisurgudel. Taotletava toetuse minimaalne suurus on 150 000 krooni ja maksimaalne suurus 1 500 000 krooni.

Määruse eesmärgi raames toetatakse toodete sihtturu nõuetega vastavusse viimist, tootenäidiste ja reklaammaterjalide valmistamist ja tellimist ning eksporditavate toodete ja brändide väljatöötamist. Samuti toetatakse sihtturgude

Ekspordimääruse § 6 lg 6 järgi arvestatakse abikõlblike kulude tõestamisel ainult raamatupidamise algdokumentide alusel ja pangaülekande teel tasutud kulusid. Ilmselt on säte liigselt piirav, sest maailmas on veel piisavalt riike, kus enamik tehinguid tehakse sularahas.

külastamist ning turundusüritusi nii välisriikides kui ka Eestis, välisturu messidel püsiekspositsiooni eksponeerimist ning uuringuid.

Kulud, mida on võimalik määruse kohaselt hüvitada, ehk abikõlblikud kulud on määratletud ekspordimääruses §-s 6. Näiteks on abikõlblikud kulud: „toodete sihtturu nõuetega vastavusse viimise kulud, sealhulgas toodete disaini ja pakendi kujundamise, sertifitseerimise ja litsentseerimise, tehnilise dokumentatsiooni ja kasutaja-

juhendi koostamise ning sihtturu keeltesse tõlkimise kulud; ekspordiplaanis kirjeldatud toodete või teenuste sihtturgudele suunatud brändide väljatöötamisega seotud meedia- ja reklaamiteenuseid pakkuva ettevõtja teenustasud ja kaubamärkide sihtturgudel registreerimise kulud“ jne. Seejuures ei tohi hüvitatavad abikõlblikud kulud olla väiksemad kui 1500 krooni. Mitteabikõlblike kuludena näeb määrus ette aga näiteks kinnisvara soetamise, finants- ja pangakulusid ning trahve ja kohtukulusid. Mitteabikõlblikest kulude loetelu järgneb § 6 lõikes 3.

Ka ekspordimääruse § 6 lg 6 järgi arvestatakse abikõlblike kulude tõestamisel ainult raamatupidamise algdokumentide alusel ja pangaülekande teel tasutud kulusid. Ilmselt on säte liigselt piirav, sest maailmas on veel piisavalt riike, kus enamik tehinguid tehakse sularahas.

Hea meel on selle üle, et uus ettevõtete toetusprogramm on läbinud keerulise juriidilise protseduuri ning on jõudnud lõpusirgele. Toetusprogrammi edasist tegevust koordineerib EAS.

Seminar

„Hiljuti jõustunud ja kavandatud olulisemad maksumuudatused“

11. märtsil Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab 11. märtsil kell 10–14 Kojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) ettevõtetejuhtidele, finantstöötajatele ja raamatupidajatele seminari 2008. aasta maksumuudatustest.

Seminaril käsitletakse maksuseaduste muudatusi, mis jõustusid selle aasta alguses, ja tulumaksuseaduse eelnõud, mis jõustub kavandavalt 2009. aastal. Lektorid on KPMG Baltics ASi maksunõustajad Aidi Kallavus ja Merike Oja.

Osalustasu on Kaubanduskoja liikmetele 750 krooni, mitteliikmetele 1500 krooni (lisandub käibemaks). Hinnas sisalduvad teabematerjalid, lõuna ja kohvipaus.

Info ja registreerimine:

KATI KRASS

Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee

www.koda.ee

Seminar

„2007. majandusaasta aruande koostamine“

25. märtsil Kaubanduskojas

Korraldame 25. märtsil Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17, Tallinn) raamatupidajatele seminari 2007. majandusaasta aruande koostamisest. Seminaril käsitletakse praktiliste lühinäidete ja äriühingu aastaaruande näidise varal 2007. majandusaasta aruande koostamisega seonduvaid raamatupidamislikke aspekte. Lektor on Enn Isand.

Jaotusmaterjali hulgas on finantsarvestussituatsioonide lahendamise näited koos lausendite ja arvestuskäikudega; näidisaastaruanne; 20 lühiülesannet enese testimiseks.

Osalustasu Koja liikmetele on 950 krooni, mitteliikmetele 1900 krooni. Lisandub käibemaks. Hinnas sisalduvad teabematerjalid, lõuna ja kohvipausid. Vaata kogu programmi www.koda.ee.

Info ja registreerimine:

KATI KRASS

Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee

www.koda.ee

MAIK PALTS

Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Koostatud on masina ohutuse seaduse uus eelnõu

Kuigi masina ohutuse seaduse eelnõuga olulisi muudatusi ei kavandata, oleks samanimelise seadusega kokkupuutunudel siiski soovitatav ka uue eelnõuga varakult tutvust teha. Ehk annab juba eelnõu varases menetlusstaadiumis mõningaid praktikas esile kerkinud probleeme lahendada. Praegu on õige aeg arvamust avaldada!

LÜHIDALT

Peamised valdkonnad, mida jätkuvalt masina ohutuse seadusega reguleeritakse, on nõuded, mida esitatakse masinatele, nende ohutusele, turule laskmisele, kasutusele võtmisele ja kasutamisele, samuti masinatöödele ja tehnilisele kontrollile, ning riiklik järelevalve.

•••

Lähtudes riikliku järelevalve tõhusa toimimise vajadusest, on eelnõus nimetatud põhilised masina, osaliselt komplekteeritud masina, plahvatusohtliku seadme, kaitsesüsteemi, tarviku ja komponendi ning välitingimustes kasutatava seadme turule laskmise eeldused.

•••

Toote turule laskmise eeldused on üldistatult toote vastavus kohustuslikele nõuetele, mis tootele kohalduvad, ning vastavushindamine, mis on läbitud nende nõuete täiendamiseks.

Eelnõu koostamise on tinginud ilmselt Euroopa Liidu õigusaktide muutumine, kuid kindlasti mitte ainult. Direktiiv 2006/42/EÜ, mis käsitleb masinaid, peab olema Eesti õigusesse üle võetud hiljemalt 29.06.08 ja direktiivi sätteid tuleb rakendada hiljemalt 29.12.09. Viimase kuupäevaga on seotud ka eelnõu jõustumise tähtaeg.

Uue masinadirektiivi suurimad muutused võrreldes asendatavaga on vastavushindamise protseduuride täiendamine, mõistete muutmine ja täiendavate mõistete kasutuselevõtt. Samades valdkondades toob muudatusi ka eelnõu. Selle seletuskirjas seisab: „Kui võrrelda kehtivat seadust ning eelnõu sisulise poole pealt, siis nende sisu on sarnane ning muudatused on üksnes täpsustavat laadi“.

Peamised valdkonnad, mida jätkuvalt masina ohutuse seadusega reguleeritakse, on nõuded, mida esitatakse masinatele, nende ohutusele, nende turule laskmisele, kasutusele võt-

misele ja kasutamisele, samuti masinatöödele ja tehnilisele kontrollile, ning riiklik järelevalve.

Mõistete puhul on lähtutud ELi direktiivis kasutatud ja määratletud mõistest. Eelnõus on defineeritud uued mõisted „osaliselt komplekteeritud masin“ ja „masin või osaliselt komplekteeritud masina tootja“. Välja on jäetud mõiste „tootjadeklaratsioon“ selgitus. Viimast seletuskirja kohaselt lihtsalt ei kasutata ning seega ei ole peetud vajalikuks seda ka enam määratleda.

Masina defineerimisel on uudsena kasutusel mõiste „koost“, mida varem eesti õiguskeeles laialdaselt kasutatud ei ole. Tegu on kindlasti õiguskeeles arenguga. Kas ka positiivses suunas, jääb ilmselt seaduse rakendajate otsustada. Näiteks tooksin ära uue mõiste „osaliselt komplekteeritud masin“ seletuse eelnõus: „*Osaliselt komplekteeritud masin on koost, mis on peaaegu masin, kuid ei suuda iseseisvalt sooritada konkreetseid tööoperat-*

sioone. Osaliselt komplekteeritud masin on ette nähtud ainult teise masina või osaliselt komplekteeritud masina või seadme sisse või külge panemiseks, moodustades niiviisi masina, millele kohaldatakse käesolevat seadust. Osaliselt komplekteeritud masinana käsitatakse ka ajamisüsteemi.”

Lähtudes riikliku järelevalve tõhusa toimimise vajadusest, on eelnõus nimetatud põhilise-

Uue masinadirektiivi suurimad muutused võrreldes asendatavaga on vastavushindamise protseduuride täiendamine, mõistete muutmine ja täiendavate mõistete kasutuselevõtt.

mad masina, osaliselt komplekteeritud masina, plahvatusohtliku seadme, kaitsesüsteemi, tarviku ja komponendi ning välitingimustes kasutatava seadme turule laskmise eeldused. Olgu öeldud, et needki pärinevad pea täies mahus direktiivist. Toote turule laskmise eeldused on üldistatult toote vastavus kohustus-

likele nõuetele, mis tootele kohalduvad, ning vastavushindamine, mis on läbitud nende nõuete täidetuse tõendamiseks. Viimane tähendab omakorda kolmanda osapoole (teavitatud asutuse) kaasamist. Järgnevalt koostatakse toote dokumentatsioon ning kinnitatakse tootele või selle pakendile vastavusmärk, mis tõendab vastavushindamist ning toote nõuetele vastavust.

Muutunud on ka teavitatud asutuse, tehnilise kontrolli teostaja ja personali sertifitseerimisasutuse vastutuskindlustusele esitatavad nõuded. Nende kindlustussummat on suurendatud 1 000 000 kroonini.

Eelnõus, nagu ka kehtivas seaduses sätestatakse nõuded, millele teavitatud asutus peab selle õiguse taotlemisel ja kogu tegevuse vältel vastama. Kehtiva seaduse rakendamise käigus on ilmnenud sellega seoses ka mõned probleemid. Neid nõudeid on eelnõus püütud korrigeerida. Näiteks on lisatud nõue, et teavitatud asutus peab osalema standardimises, sest standard on teavitatud asutuse igapäevane töövahend. Samuti on eelnõus sätestatud teavitatud asutuse tegevus, kui ta lõpetab tegevuse või kui ta avastab tagantjärele tootja tegevuses puudusi.

Muutunud on ka teavitatud asutuse, tehnilise kontrolli teostaja ja personali sertifitseerimisasutuse vastutuskindlustusele esitatavad nõuded. Võrreldes kehtiva seadusega on suurendatud nende kindlustussummat 1 000 000 kroonini (kehtivas seaduses 500 000 krooni).

Võrreldes masina ohutuse kehtiva seadusega on eelnõus põhimõtteliselt uus regulatsioon ka pädevustunnistuse kehtetuks tunnistamise kohta. Näiteks on pädevustunnistuse kehtetuks tunnistamine lubatud, kui: „*tuvastatakse, et isik on pädevustunnistuse saanud seoses pettuse, võltsingu või ebaõigete andmete esitamisega; pädevuse uuesti hindamisel selgub isiku mittevastavus pädevustunnistuse saamise eelduseks olevatele nõuetele; isik ei ole kontrolli käigus esitanud nõudeid täitnud kolme kuu jooksul sellise nõude esitamisest arvates*“.

Väidetavalt ei ole seni kehtiva korra kohaselt pädevustunnistuse kehtetuks tunnistamine võimalik olnud, ka ei ole sätestatud kohustust alluda personali sertifitseerimisasutuse tehtavale järelkontrollile. Samas võivad aja jooksul muududa nii tehnilised nõuded kui ka isiku omadused ja teadmised. Seetõttu ongi oluline tagada olukord, kus isik täiendaks pidevalt oma teadmisi ja oskusi.

Eelnõu jõustumise ajaks on määratud praegu viimane aeg, millal ka masinadirektiivi rakendamise peab hakkama, see on 29.12.09. Üleminekusätteid on veel kuni aasta 2011 lõpuni. Seega tasub uskuda, et vähemasti seaduse rakendamiseks on ajavaru piisav. **KT**

Kõik huvilised saavad eelnõuga tutvuda Kaubanduskoja kodulehel majanduspoliitika aktuaalsete teemade rubriigis ning soovi korral ka oma sõna sekka öelda.

Koja gallupid

Nüüdsest hakkame avaldama Kaubanduskoja kodulehel www.koda.ee olevatele gallupitele antud vastuseid. Täname kõiki ja palume oma liikmetel ka edaspidi meie küsitlustele aktiivselt vastata, sest nende põhjal saame kujundada oma arvamused ja ettepanekud, mille edastame seadusandjale. Teie arvamusest sõltub palju!

Kas kavatsete lähiajal töötajaid koondada?

- Jah – 16%
- Ei – 60%
- Ei oska öelda – 24%

(Vastajaid 45)

Kas peate vajalikuks meedia rolli suurendamist, võitlemaks väikeettevõtluks omistatud negatiivsete stereotüüpide vastu?

- Peaaegu vajalikuks – 58%
- Peaaegu vajalikuks – 34%
- Ei näe vajadust – 6%
- Ei oska öelda – 2%

(Vastajaid 65)

TIINA ORMISSON
Tööturuameti peadirektor

Puudega inimene – heade oskustega lojaalne töötaja

Majanduskasv Eestis on aeglustunud ja see toob paratamatult kaasa töötusemäära tõusu. Vaatamata sellele jääb demograafilisi protsesse arvestades Eestis suuremaks probleemiks siiski tööjõupuudus. Samas on Eestis arvestatav hulk häid inimesi, kes vajavad tööturule jõudmiseks vaid veidi abi ja toetust.

LÜHIDALT

Uuringu kohaselt sooviks tööle minna kolmandik mittetöötavaist puuetega inimestest.

...

60% vastanuist eelistaks osajätööd. Paindlike töövormide pakumine tööandja poolt annaks rohkematele inimestele võimaluse tööle rakendada, samas aitaks see ka leevendada ettevõtte tööjõuvajadust.

...

Puuetega inimeste tööle aitamiseks on Tööturuametil spetsiaalselt loodud teenused:

- töökoha kohandamine ja vajalike tehniliste abivahendite kasutamine;
- abi tööintervjuul (nt viipekeele tõlk);
- tugisõiduki abi kerge vaimupuudega inimesele tööoperatsioonide omandamisel ja kollektiivi sisse elamisel.

PISUT STATISTIKAT

Eestis elab 1,345 miljonit inimest. 2007. aastal oli Statistikaameti andmetel tööjõu hulka kuuluvaid (vanuses 15-74) inimesi ligikaudu 687 000. Neist töötas 655 000 ja tööd otsis 32 000 inimest. Mitteaktiivseid (pensionäre, (üli)õpilasi, hoolduskohustusega heitunud jm) oli kokku ligikaudu 359 000. Neist oli mittetöötavaid puudega inimesi 49 900.

Sotsiaalministeeriumi poolt 2005. aastal tellitud uuringu järgi on puuetega (liikumispuudega, krooniliste haigustega, psüühikahäiretega ning nägemis-, kuulmis-, keele- või kõnepuudega) inimesi Eestis kokku 113 000, s.o 8,4% rahvastikust. Toonase uuringu järgi oli töötavaid puuetega inimesi vaid 17%. Kuigi võib arvata, et praeguseks on see protsent tõusnud üle 20, on seda ikkagi liiga vähe.

Sama uuringu kohaselt sooviks tööle minna kolmandik mittetöötavaist puuetega inimestest, neist omakorda kolmandik on aktiivselt tööd otsinud. Enamik neist arvab, et puude tõttu on sobivat tööd raske leida ja et tööandjad ei taha just nende probleemidega inimesi tööle võtta.

Oluline on märkida, et 60% vastanuist eelistaks osajätööd. Füüsilise puudega inimeste jaoks on üle Eesti, eriti maapiirkondades, väga suur probleem transport tööle ja koju. Võrdluseks võib mainida, et madalaima töötusega Euroopa riikides (Hollandis ja Taanis) on osajätöö väga levinud.

Füüsilise puudega inimeste jaoks on üle Eesti, eriti maapiirkondades, väga suur probleem transport tööle ja koju. Seda muret saab aga lahendada kohalik omavalitsus.

Tööturuamet teavitab, jagab infot tööturu olukorrast ning tööturuteenustest ja -toetustest mõlemale tööturu osapoolale, viib kokku töötaja vastavate

TÖÖTURUAMET SAAB AIDATA NII TÖÖVÕTJAT KUI KA TÖÖANDJAT

oskuste ja kogemustega töötajat vajava tööandjaga, korraldab tööotsijatele ümber- ja täiendõpet, pakub karjäärinõustamist kõigile soovijatele jm.

Inimestele, kes on kaua tööturult ära olnud, võimaldatakse osaleda tööharjutusel. Selle käigus antakse esmased vajaminevad teadmised ja oskused ning eelkõige julgustatakse inimest tööle asuma. Neile, kes omavad küll teoreetilisi teadmisi, kuid kel puudub praktiline kogemus, on sobiv tööpraktika, mida Tööturuamet pakub koostöös tööandjaga. Tööpraktika käigus omandab praktikant vajalikud oskused ning selgub, kas inimese väärtushinnangud on sarnased ettevõtte omadega. Suure tõenäosusega sõlmitakse tööpraktika lõpus tööleping. Praktika ajal maksab praktikandile stipendiumit riik, samuti toetab riik praktika juhendamise eest ettevõtet. Kui tööandja võtab tööle pikaajalise töötaja (isiku, kes ei ole töötanud üle aasta), on võimalik kasutada palgatoetuse teenust. Selle teenuse puhul kompenseerib riik teatud aja jooksul makstud töö-

teatud aja jooksul makstud töö-

Puuetega inimeste tööhõive parandamiseks on aastateks 2007–2009 ette nähtud 37,5 mln krooni. Seega on loodud suured võimalused nii tulevastele töövõtjatele kui ka tööandjatele. Julgustame ettevõtjaid tutvuma Tööturuameti pakutavaga, sest kindlasti on palju häid töötajaid veel rakendamata.

tasu osaliselt.

Puudega inimeste tööle aitamiseks on Tööturuametil spetsiaalselt neile loodud teenused:

- töökoha kohandamise (nt kohandatud tööiste, kaldtee) kuludest katab Tööturuamet 50% (ülemmäär on 30 000 krooni). Töösuhe peab kestma vähemalt 3 aastat;
- tehniline abivahend (nt spetsiaalne töötool, arvutiga tööks vajalikud arvutitarvikud nägemispuudega inimestele), mis antakse töövõtjale/tööandjale 3 aastaks kasutada. Oluline on teada, et Tööturuamet tohib rahastada neid vahendeid, mis on vajalikud töötamiseks, mitte aga tavaelus toimetulekuks. 2008. aastast saame tänu Euroopa Sotsiaalfondile pakuda abivahendit ja töökoha kohandust ka neile, kel on oht tulenevalt puude süvenemisest töökoht kaotada. Abivahendi eest tasub riik täies ulatuses;
- abistamine tööintervjuul. Pakume viipekeele tõlgi teenust. Samuti aitame tööintervjuul puuetega inimesi,

kes vajavad selleks moraalset tuge ja abi;

- tugiisikuga töötamise teenus on mõeldud eelkõige kergema vaimupuudega isikutele, aitamaks teda kollektiivi sisseelamisel ja tööoperatsioonide omandamisel. Tugiisiku teenust saab kasutada kuni aasta ning töötamisaja pikenedes tööpäeva jooksul osutatava teenuse aeg väheneb.

Puuetega inimeste tööhõive parandamiseks on aastateks 2007–2009 ette nähtud 37,5 mln krooni. Seega on loodud suured võimalused nii tulevastele töövõtjatele kui ka tööandjatele. Julgustame ettevõtjaid tutvuma Tööturuameti pakutavaga, sest kindlasti on palju häid töötajaid veel rakendamata. Tööturuametil on rohkelt positiivseid näiteid nii puuetega töötajate kui tööandjate rahulolust. Teiste seas võiks nimetada Selverit ja Põltsamaa Felixit, kelle väitel on puuetega inimesed väga motiveeritud ja tublid töötajad.

Lugupeetud ettevõttejuh!

Mida saate Teie teha selleks, et aidata lapsi täisväärtuslikult kasvada ja areneda?

Rahvusvaheline organisatsioon UNICEF (ÜRO Lastefond) kogub abifondi vahendeid tervituskartide heategevuslikust müügist ja vabatahtlikest annetustest. Kogutud vahenditest korraldame mitmesuguseid kampaaniaid, näiteks AIDSi, narkomaania ja vägivalda ennetamiseks, erivajaduste ja puudega laste toetamiseks ning väikelinnade lastekodude ja sünnitusmajade abistamiseks. Need on vaid mõned üritused, millega abivajajaid toetame.

Eesti ettevõtjad on üha enam hakanud tegelema ka sotsiaalse vastutusega. On ilmselge, et ettevõtte eesmärk ei ole ainult kasumit teenida, vaid täita ka ühiskonna struktuuris tähtsat kohta. Ettevõtte loob ühiskonna jaoks töökohti ja sellega seonduvalt ka töötajate sotsiaalset kindlustunnet. Tänu nendele väärtustele ühiskond tugevneb ja asub stabiilse positiivse arengu teele. Kuid laste täisväärtusliku arenguta ei ole ühiskonna kindel areng võimalik.

UNICEF pakub Eesti ettevõtjatele võimalust paigutada tasuta reklaami UNICEFi kodulehele. Bänneri kaudu suundub kodulehe külastaja otse Teie firma kodulehele. Saate panna ka oma kodulehele UNICEFi bänneri, mis kinnitab, et Teie ettevõtte toetab UNICEFi heategevuslikke kampaaniaid.

Lisainfo:
Eesti Rahvuskomitee UNICEF
JEUGENIA DOTSENKO
Tel: 556 43619 • E-post: jevgenia@unicef.ee

unicef

LIDIA FRIEDENTHAL

Teenuste osakonna vanemnõunik

ATA-märkmikuga seotud uudised

ATA-märkmik on rahvusvaheline tollidokument. Seda kasutatakse ajutise importimise tolliprotseduuri asemel nii teatud kaupade ajutisel väljaviimisel nende kasutamiseks väljaspool Euroopa Ühendust (ATA-süsteemiga liitunud riikides) kui ka kaupade ajutisel sissetoomisel (ATA-süsteemiga liitunud riikidest) nende kasutamiseks Euroopa Ühenduses.

A TA-SÜSTEEMIGA ON LIITUNUD UKRAINA

ATA-märkmik on kasutusel riikides, kes on ühinenud kaupade ajutise sisseveo konventsiooniga ja liitunud ATA-süsteemiga. Süsteemi kuulub 65 riiki. On rõõm teada anda, et ajutise sisseveo konventsiooniga (nn Istanbuli konventsioon) on ühinenud ja ATA-süsteemiga on liitunud Ukraina. Ukrainast on saanud ATA-süsteemi 65. liige ja alates 1. märtsist 2008 on Ukrainas kasutusel ATA-märkmik.

Ukraina aktsepteerib kõiki Istanbuli konventsiooni lisasid, aga esialgu rakendab neist allpool loetletuid:

- Lisa A - ajutise sisseveo dokumendid;
- Lisa B1 - näitustel, laadadel, koosolekutel või samalaadsetel üritustel eksponeeritavad või kasutatavad kaupad;
- Lisa B 2 - professionaalse varustuse kohta;
- Lisa B 3 - konteinerid, tõstealused, pakendid, näidised jt kaupad, mille import on seotud kaubandusoperatsioonidega;

- Lisa B 4 - kaupad, mida imporditakse seoses tootmisoperatsioonidega;
- Lisa B 5 - kaupad, mida imporditakse hariduse, teaduse või kultuuri eesmärkidel;
- Lisa B 6 - reisija isiklikud asjad ja kaupad, mida imporditakse sportimise eesmärgil;
- Lisa B 9 - humanitaarotstarbel imporditud kaupad;
- Lisa D - loomad.

Eesti firmade jaoks on Ukraina ühinemine ATA-süsteemiga oodatud sündmus. Peale meie lähimate naabrite Venemaa ja Valgevene on nüüd võimalik ATA-märkmikku kasutada viia kaupu ka Ukrainasse. Ukraina ja Valgevene lubavad kasutada ATA-märkmikku ka kaupade transiitveoks läbi oma territooriumi, Venemaa esialgu transiiti ei luba.

OLÜMPIAMÄNGUDEGA SEoses TEEB HIINA MÖÖNDUSI ATA-MÄRKMIKU ALUSEL AJUTISELT SISSETOODAVATELE KAUPADELE

2008. aastal toimuvad Hiina Rahvavabariigi pealinnas Pekingis suveolümpiamängud.

Hiina kuulub ATA-süsteemi juba 1998. aastast. Samas lubab Hiina ATA-märkmikuga ajutiselt sisse tuua ainult näituseeksponaate. Arvestades olümpiamängude tähtsust ja ulatust, teeb Hiina mööndusi ATA-märkmiku alusel ajutiselt sissetoodavatele kaupadele.

Pekingi olümpiamängude puhul on kaupade ajutiseks sisse- ja väljaveoks kehtestatud eritingimused ja saadetiste liikumise hõlbustamiseks on loodud spetsiaalne meeskond. Sellesse kuuluvad kaubaveo-, logistika- ja tollivormistuse spetsialistid, kiirkulleriteenusette pakkujad.

Peamised tingimused on järgmised:

- Olümpiamängude materjalid tuleb Hiina tollile deklareerida koos Pekingi XXIX olümpiamängude korraldustoimkonna (BOCOG) väljastatud tagatisega. Impordiluba nõudvad materjalid vabastatakse nimetatud loa nõudest vastava litsentsi olemasolul.
- ATA-märkmiku lahtrisse nimetusega „Kaupade kavatse-

tav kasutamise viis” tuleb märkida „Beijing Olympic / Paraolympic Games”.

Hiina toll aktsepteerib ATA-märkmikke olümpiamaterjalide ajutiseks impordiks alates 8. oktoobrist 2007 kuni 17. septembrini 2008. Pärast nimetatud perioodi aktsepteerib Hiina toll ATA-märkmikke üksnes näitustel eksponeeritavate materjalide impordi puhul.

Kliente abistavad Pekingi Olümpia Organiseerimiskomitee [The Beijing Organizing Committee for the Games of the XXIX Olympiad (BOCOG)] ja mängude ametlik sponsor UPS. Schenker on ainuõigustes ekspediitor. Soovituslik, kuid mitte kohustuslik on kasutada Schenkeri ja UPSi teenuseid. ☑

Lisaks saab ATA-märkmiku kohta lugeda ATA-süsteemi veebilehelt www.atacarnets.org, Eesti Maksu- ja Tolliameti veebilehelt www.emta.ee/doc.php?2753 ja Kaubanduskoja veebilehelt www.koda.ee/?id=1289.

INNOVAT- SIOONI- VEERG:

toote- ja teenuse- uuenduste kajastaja

Innovatsiooniveerg valmib koostöös innovatsioonikeskusega INNOEUROPE. Keskus on loodud selleks, et pakkuda ettevõtete toodete/teenuste ja protsesside arendajatele ideid ning inspiratsiooni oluliste uuenduste algatamiseks ja teostamiseks. Rubriigis edastatakse teavet uute toodete ja teenuste ning ärimudelite kohta Eestist, kuid ka laiast maailmast. Innovatsiooniveerg on infoallikas kõigile neile, kes soovivad teada saada, mida uut ja põnevat toodete/teenuste arendajad Eestis teevad, ning avastada võimalusi, kuidas oma töös uuendusi ellu viia.

Loe teisi uudiseid
www.innoeurope.eu

PIRET POTISEPP

Innovatsioonikeskuse
InnoEurope tegevjuht

Hiljuti tõi Fazer Eesti turule puuviljalisanditega koorikleiva. Kust tuli idee selline toode luua?

Me konsulteerime tihedalt Fazeri kontserniga Soomes, et uurida, millised tooted on välja arendatud või arendamisel. Samuti jälgime oma turusegmentis toimuvat. Kuna Eesti turul puudus varem tervisliku seguga koorikleib, siis sellest sündiski soov niisugune toode tarbijate söögilauale lisada. Uurisime tarbijatelt, mis see tervislik lisand olla võiks (nt müsli, puuviljasegu vms). Uuringust selgus, et puuviljad on eestlastele palju vastuvõetavamad. Müsli süüakse pigem täiesti eraldi ning selle lisamist leivale ei oodata.

Ühel hetkel tuli turule Eesti Pagari puuviljaleib. Kuna ka uurimus näitas, et puuviljad on inimestele meelepärased, siis alustasime tootearendust. See kestis mitu kuud: alguses püüdsime leida leiva maitsega sobivaid puuvilju ja marju. Kindlasti ei soovinud me jääda ainult kodumaiste marjade-puuviljade juurde. Tahtsime, et toode sisaldaks ka troopilisi ning looduslikku magusust lisavaid maitseid nagu papaia, et sünniks mitmekülgne tervik. Ennekõike oli meie ees-

Tootearendus on pagari- tööstuses ülioluline

Seekord saame teada, kuidas toimub innovatsioon ja tootearendus suurkontsernis. Küsimustele vastab Fazer Eesti ASi turundusjuht Ande Tulp.

märk pakkuda inimestele uut ja nauditavat maitseelamust. Seda toodet võib süüa hommikuks, teda saab nii röstida kui ka pista põske nagu magustoitu.

Kui keerukas või lihtne on uusi tooteid turule tuua?

Kõige keerulisem on saada inimest uut toodet maitsema. Tarbijatel on väljakujunenud harjumused ning poodi minnes teatakse juba ette, mida kärusse tõsta. Ehkki harjumuspärase toote kõrval võib olla just midagi tervislikumat, maitsevamat või uudset, ei pruugi tarbija seda täheleegi panna. Riilid on leibadest-saiadest kirjud ning nende seas orienteerumine pole kerge.

Uusi tootearendusi ei algata me emotsioonide põhjal, vaid ikka selle järgi, mida teeb turg, millised segmendid kasvavad ning millises suunas liigub tarbija. Samuti vaatame, mida huvitavat ja edukat on teinud Fazer väljaspool Eestit. Soome turuga oleme suhteliselt sarnased, seda ei saa aga öelda Läti ja Leedu kohta. Näiteks on uemad tootegrupid nagu koorikleivad ja röstikuklid saavutanud Eestis tarbijate kiire poolehoiu, kuid Läti ja Leedu turgudel on tarbijad jää-

nud truuks traditsioonilistele tootegruppidele. Midagi päris uut toome turule iga paari kuu tagant. Kui arvestada ka tootevärskendusi ja kampaaniaid, siis toimuvad muutused pea iga kuu.

Milline roll on pagaritootete tootearendusprotsessis pakendil?

Pakend loob tootest esmamulje. On tähtis, kas see on esteetiline, kas ma soovin seda kätte võtta ja lähemalt vaadata. Kui pakend on eemaletõukav, leiab tarbija poeriulilt alati toote, mis teda emotsionaalselt või esteetiliselt rohkem meelitab. Pakendid on seotud ka moetrendidega. Inimeste maitseid muutuvad, mood on muutuv, seega vajavad ka pakendid värskendamist.

Mida keskkonnasäästlikumaks inimesed muutuvad, seda rohkem tuleb pöörata tähelepanu pakendi eluringile – milliseid materjale kasutatakse, kas pakendit saab taaskasutada või põletada. Üha teadlikuma tarbijaskonna puhul tuleb ka tootjatel järjest kiiremini reageerida. Ning miks ka mitte pakendivalikul teistele eeskujuks olla, isegi kui selle järele (veel) nõudlust ei ole. ☑

MARJE JOSING

Eesti Konjunkturiinstituudi
direktor

Eesti projekteerimisturg on liialt killustunud

Eestis on palju ettevõtete ja erialade liitunud, kuid sageli piirdub nende tegevus operatiivinfo vahetamise, lobitöö ja mõnusate õhtusöökidega. Vähe on neid liitunud, kel on hea ülevaade kogu oma sektorist, käivetest, turu jaotusest, kasumlikkusest, tootlikkusest ning tugevustest ja nõrkustest.

LÜHIDALT

Eesti projekteerimisturu realiseerimise netokäive moodustas (koos ehitusettevõtete tehtavate projekteerimistöödega) EKI uuringu andmeil 2006. aastal -1,7 miljardit krooni ja 2007. aastal -1,9 miljardit krooni.

•••

Eestis töötab ligi 500 arhitektuuri- ja projekteerimisettevõtet ning neis on hõivatud üle 2000 töötaja.

•••

Eesti projekteerimis- ja arhitektuuribürood on valdavalt väikesed (90% on alla 10 töötajaga).

•••

Et arhitektuuri- ja projekteerimisbürood säilitaks oma konkurentsivõime siseturul ja suudaks tulevikus rohkem eksportida, peaks firmad kindlasti olema suuremad ja tegema omavahel aktiivselt koostööd.

Ettevõtete jaoks on sageli keeruline olemasolevas riiklikus statistikas orienteeruda, samuti on vaevanõudev selle põhjal järeltõlge teha. Hea ülevaade oma sektori olukorrast on samas eelduseks, et saaks planeerida sektori edasist arengut, koolitusi, investeeringuid ja teha riigiga koostööd.

Eesti Projektbüroode Liit (EPBL) on pidanud vajalikuks

saada kogu oma sektorist teraviklik ülevaade ja liit tellis

Hea ülevaade oma sektori olukorrast on eelduseks, et saaks planeerida sektori edasist arengut, koolitusi, investeeringuid ja teha riigiga koostööd.

2007. aastal Eesti Konjunkturiinstituudilt (EKI) sellekohase uurimistöö. Töö finantseerimi-

sel oli abiks Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium.

Uuringu käigus kogus EKI kokku ja töötles Statistikaameti ja Äriregistri statistilist informatsiooni ning küsitles ka projekteerimis- ja arhitektuuribüroode juhte. Valminud töö on kättesaadav kõigile liidu liikmetele. Järgnevalt killukesi uuringust.

Eesti projekteerimisturu realiseerimise netokäive moodus-

Vaatamata ehitusturu buumi möödumisele hindavad projekteerimisettevõtted oma turupositsioone valdavalt positiivseks. Konkurentsivõimet peetakse heaks.

tas (koos ehitusettevõtete tehtavate projekteerimistöodega) uuringu andmetel 2006. aastal ~1,7 mld krooni ja 2007. aastal ~1,9 mld krooni. Eestis töötab ligi 500 arhitektuuri- ja projekteerimisettevõtet ning neis on hõivatud üle 2000 töötaja. Peale ettevõtete töötajate oli Majandustegevuse Registris 2007. aasta novembri seisuga 376 projekteerimisõigusega eraisikut (FIEt). Eesti projekteerimis- ja arhitektuurbürood on valdavalt väikesed (90% on alla 10 töötajaga). Keskmises (mediaanses) arhitekti- ja inseneribüroos on 2 töötajat ning aastakäive 0,8 mln krooni. 10 või enama töötajaga on 53 ettevõtet. Neis töötab 52% sektori töötajaist ning need annavad 55% käibest ja 49% kasumist. Aastail 2005-2007 kasvas projekteerimisturu maht muust majandusest kiiremini.

Vaatamata ehitusturu buumi möödumisele hindavad projekteerimisettevõtted oma turupositsioone valdavalt positiivselt. Konkurentsivõimet peetakse heaks ja suures osas tuginetakse väljakujunenud klientuurile. Samal ajal nähakse sel aastal ette nii Eesti kui ka välisettevõtete konkurentsi tihenemist. Eesti projekteerimisfirmade tugevateks külgedeks loevad ettevõtjad tehnoloogilist pädevust ja professionaalset kaadrit. Järgmise 3 aasta käivet prognoosisid ettevõtted üldiselt optimistlikuks. Keskmiselt eeldati käibe kasvaks 2008. aastal +9,7%, 2009. aastal +10,2% ja 2010. aastal +11,1%.

Projekteerimine sõltub vähem või rohkem paljudest normatiivdokumentidest ja õigusloome suhtes on projekteeri-

misettevõtetel arvukalt pretensioone. Nende hinnangul peaks kõigi õigusregulatsioonide ettevalmistamisel enam arvestama ettevõtete arvamuse ja nõuanetega vähemalt ettevõtjate liitude ja erialaliitude tasandil. Standardid tuleks ettevõtete üldise arvamuse kohaselt muuta Internetis kättesaadavaks.

Et arhitektuuri- ja projekteerimisbürood säilitaks oma konkurentsivõime siseturul ja suudaks tulevikus rohkem eksportida, peaks firmad kindlasti olema suuremad ja tegema omavahel aktiivselt koostööd. Paari töötajaga firma ei suuda osaleda suuremahulistel hange- tel, investeerida tänapäevastesse kallitesse arvutiprogrammidesse, pakkuda töötajatele piisavalt täiendkoolitust ega pakkuda kliendile terviklahendust.

Eesti otsib aktiivselt neid majandussektoreid, mis annaks suuremat lisandväärtust, mis oleks konkurentsivõimelised arenenud Euroopas ja võimaldaks suurendada Eesti eksporti.

Eesti otsib aktiivselt neid majandussektoreid, mis annaks suuremat lisandväärtust, mis oleks konkurentsivõimelised arenenud Euroopas ja võimaldaks suurendada Eesti eksporti. Üks selliseid valdkondi võiks olla hoonete ja rajatiste projekteerimine. Ühelt poolt on tegu sektoriga, millel on Eestis pikk traditsioon. Teiselt poolt rakendatakse sel alal ülikiiresti IT-saavutusi ja on võimalus teha koostööd teiste innovaatiliste sektoritega (arhitektuur, disain, keskonnakaitse, ehitusmaterjalide tootmine).

20. veebruaril avati Tartus Eesti Rahva Muuseumis Eesti Vabariigi 90. aastapäevale pühendatud näitus „Eesti uhkus. Tehtud Eestis“

Argielulised eesti asjad kodumaistelt tööstusettevõtelt räägivad näitusel riigi ja rahva lugu ning meenutavad värvikalt erinevaid ajastuid ning kombeid. Eesti Rahva Muuseumis on näitus avatud kuni 29. septembrini, rändnäitus Riigikogus on avatud 25. veebruarist kuni 14. märtsini.

Näitus kajastab arenguid läbi kolme ajastu: esimese vabariigi aeg (1918–1940), Nõukogude Eesti periood (1940–1991) ja taasiseseisvunud Eesti Vabariigi aeg (1991–2007). Möödunud sajandil alustanud paljudest tööstusettevõtetest on näitusele vallitud sellised, mis vaatamata ajalooõrile on jätkanud tegutsemist läbi kolme ajajärgu. Teiseks valikukriteeriumiks oli ettevõtete toodangu olulisus eestlaste igapäevaelus nii argi- kui ka pidupäevadel läbi 20. sajandi.

Näituse koostajad on Riina Reinvelt, Eevi Astel ja Maris Rosenthal, kujundajad on Jane Liiv ja Merike Tamm ERMist.

Eesti riigi ja rahva lugu kajastub näitusel „Eesti uhkus. Tehtud Eestis“ järgmiste ettevõtete tegevuse ja toodanguga seoses (nimed toodud muutumises läbi aastate):

- AS A. Le Coq – Tartu Õlletehas – **AS A. Le Coq**
- Betty Besprosvanny ja Poeg – Trikotaažitootmiskoondis Marat – **AS Marat**
- Eesti Mehhaanilise Puutööstuse Aktsiaselts A. M. Luther – Tallinna Vineeri- ja Mööblikombinaat – **OÜ Baltic Panel Group**
- J. Lorupi Klaasivabrik – Tarbeklaas – **AS Skankristall – OÜ Glasstone**
- Kawe – Kalev – **AS Kalev Chocolate Factory**
- Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuur – V. I. Lenini nim. puuvillakombinaat „Kreenholmi Manufaktuur“ – **Kreenholmi Valduse AS**
- Kroonu Viinaladu – Tallinna Viinavabrik – Tallinna Likööri- ja Viinatehas – Tootmiskoondis Liviko – **AS Liviko**
- AS Rauaniit – Punane Koit – **AS Suva**
- Nahatööstuse aktsiaselts Union – Tallinna Naha- ja Jalatsitootmiskoondis Kommunaar – **AS Polaria**
- O. Taube ja P. Starri plekktoodete ja kroonlitograafia töökoda – Tootmiskoondis Norma – **AS Norma**
- OÜ Põhjala – Jalanõude ja Kummivabrik Põhjala – Kummitoodete Tehas „Põhjala“ – **Wengola OÜ**
- Tartu Kammivabrik – Estonian Comb Factory – Tartu Plastmasstoote Katsetehas – **AS Estiko Plaster**
- Väärtmetallasjade ja märkide tehas Roman Tavast – Metallmärk – Tallinna Juveelivabrik – **OÜ Roman Tavast**

Vaata ka www.erm.ee

B2B-kohtumiste formaat soodustab suuremat hulka kontakte

Veebruarikuu alguses Viinis aset leidnud kontaktkohtumised IT-messil IT'n'T osutusid osalejate sõnul kordaläinuks. Positiivne tagasiside julgustab ehk teisigi ettevõtteid niisugustel üritustel rohkem osalema. Küsimustele olid nõus vastama Helmes ASi juhatuse liige Kalju Rütli ja Vita Group ASi tegevjuht Kairi Rebane.

LIINA LAINEN

Teenuste osakonna
projektijuht

Miks otsustasite osaleda? Millised olid Teie ootused ja kas üritus vastas neile?

Kalju Rütli: Otsustasime osaleda peamiselt seetõttu, et ürituse formaat lubas oletada keskmisest tunduvalt suuremat võimalust leida Euroopast meid huvitavaid kontakte. Me ei läinud sinna mitte niivõrd ennast müüma, kuivõrd otsima partnereid, kellega koostöös pakkuda laialdasemat teenuste ja toodete spektrit geograafiliselt laiemale turule. Ja neid me ka leidsime, seega läks üritus meie jaoks korda.

Halvas mõttes üllatas Eesti IT-firmade passiivsus. Ainult kaks IT-firmat Eestist on sellise võimalusterohke ürituse kohta selgelt vähe.

Kairi Rebane: B2B-tüüpi kohtumised sellises vormis on Eestis mõnevõrra tundmatud, kuna Eesti turg on väike. Oleme arisektorist, on tegu piisavalt väikese ringkonnaga, kes on omavahel n-ö sinasõbrad. Seda olulisem on avardada koostöövõimalusi ja partner-

võrgustikku B2B-kohtumiste vahendusel.

VITA Group on juba mõnevõrra lähiriikide koostööpotentsiaali rakendanud. Kuigi soovime leida partnereid kaugemalt, on see iseseisvalt ühele ettevõttele piisavalt raske ettevõtmine. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja sarnaste organisatsioonide töö ja pingutus on seejuures asendamatuks abiks.

Viinis toimunud kohtumise raames õnnestus VITA-l luua potentsiaalsete partneritega ridamisi kontakte. Hetkel on kõikide kontaktidega koostöövõimalused läbirääkimiste faasis. Huvi on seejuures mõlemapoolne.

Kas niisugustel üritustel oleks ka edaspidi potentsiaali? Miks?

Kairi Rebane: Sellistel üritustel on väga suur potentsiaal, sest eranditult kõik osalevad ettevõtted ja nende esindajad on koostööst huvitatud. Peamine erinevus lihtsalt koostöövõimaluste otsimisest on

B2B puhul see, et kodutöö on mõlemal poolel tehtud ja väga lühikese ajaga saab mõlema osapoole tegevusest ja huvidest ettekujutuse.

Mida soovitate ettevõttele, kes plaanib esimest korda B2B-üritustel osaleda?

Kairi Rebane: Oluline on kindlasti kodutöö ära teha, eelkõige tuleb väga hoolikalt valida partnereid, kellega kohtuda. Loomulikult ei saa alahinnata enda huvide väga selget profileerimist ja kohtumiseks materjalide ettevalmistamist. Lihtne reegel on see, et oma tegevuse ja huvid peaks suutma ühe lausega ära öelda.

Kalju Rütli: Kodutöö peab olema tehtud. Uurige kohtumistele tulevate firmade kohta välja nii palju kui võimalik. See hoiab kohtumistel aega kokku. Hea on, kui valmistate ette oma ettevõtet tutvustavad materjalid kas siis paberkanalil või digitaalselt. Ja veel, mõelge ja tegutsege globaalselt!

Rahvusvaheline biomassi- ja bioenergiaalane kontaktkohtumismess 21.–23. aprillini Taanis PAVE VIBORG 2008

Kutsume biomassi ja bioenergia tegevaid Eesti ettevõtjaid 21.–23. aprillini Viborgi linna, et osaleda koos 17 riigi kolleegidega rahvusvahelisel messil PAVE Viborg 2008 ning kontaktkohtumistel. Messil on esindatud juhtivad ettevõtted, kelle tegevusvaldkonnad on:

- biomassi tootmine puidust, põllukultuuridest ja põhust, sõnnikust, loomsetest jäätmetest, majapidamisjäätmetest;
- biomassi eeltööstustehnoloogiad: mehhaaniline, surve-, soojus-, ensüüm- ja keemiline töötlus;
- tööstustehnoloogiad: bioetanooli, bio-diisli, biogaasi, vesiniku tootmine;
- biomassi töötlusjäakide käitlus: põletamine, tuhakäitlus, emissioonikontroll, toitesoolade (N, P, Ka) ringlussevõtt ja kasutamine;
- taaskasutatavad töötlusjäagid (nt Cu, Cd, Pb): süsiniku ringlussevõtt.

Osaleja saabab messi *online*-kataloogi oma koostööpakkumise – pakutavad või vajalikud kaubad või teenused, tehnoloogiad, materjalid jms. Kataloogist saab valida (kuni 20) sobivat pakkumist ning kohtuda messil nende firmadega. Kohtumised lepatakse kokku juba aegsasti. PAVE messide ametliku partnerina Eestis on Kaubanduskoda valmis abistama osalejaid nii ettevõtte profiili vormistamisel *online*-kataloogis, soovitud kontaktkohtumiste valikul kui ka nende korraldamisel. Messil osalemise täispakett on saadaval Kaubanduskojas. NB! Paketi hinnale lisandub ettevõtte suurusest sõltuv osalustasu.

PAVE
trademeeting.com

Info ja registreerumine:

LIINA PELLO

Tel: 604 0091 • E-post: liina.pello@koda.ee

RIIGIHANKETEATED

Inglismaa

- Ostetakse arhitektuuri-, insetehnilise projekteerimise ning sellega seotud tehnilise nõustamise teenuseid. Osalustaotluste tähtaeg 25.03.08. **Kood 1844**
- Gaasijuhtmete ehitustööde hange. Osalustaotluste tähtaeg 12.03.08. **Kood 1845**
- Ostetakse ehitusprojekti juhtimise teenuseid. Osalustaotluste tähtaeg 26.03.08. **Kood 1846**
- Ehitusplatsi arendustööde hange. Osalustaotluste tähtaeg 26.03.08. **Kood 1847**
- Ostetakse traadita elekterside-süsteem. Pakkumiste tähtaeg 26.03.08. **Kood 1848**
- Ostetakse alumiiniumaknaid. Pakkumiste tähtaeg 09.04.08. **Kood 1849**
- Torude ja juhtmete paigalduse ettevalmistustööde hange. Taotluste tähtaeg 28.03.08. **Kood 1850**
- Ostetakse poltiseivormirõivaid. Taotluste tähtaeg 24.03.08. **Kood 1851**
- Maanteede ehitustööde hange. Hanke ligikaudne maksumus: 1 900 000 GBP. Osalustaotluste tähtaeg 04.04.08. **Kood 1852**
- Ostetakse reisikorraldusteenu-seid (ärireiside teenused). Taotluste tähtaeg 25.03.08. **Kood 1853**

Austria

- Ostetakse elektrijaotus- või juhtaparatuuri osi. Osalustaotluste tähtaeg 07.03.08. **Kood 1854**
- Ostetakse terastorusid, toruliitmikke ja terasjuhtmeid. Osalustaotluste tähtaeg 06.03.08. **Kood 1855**
- Ostetakse elektrivooluahelate elektrilisi lülitus- ja kaitsesead-

meid. Osalustaotluste tähtaeg 03.03.08. **Kood 1856**

- Ostetakse raamatukogumööblit. Pakkumiste tähtaeg 26.03.08. **Kood 1857**
- Ostetakse hüdroturbiine ja generaatorseadmeid. Osalustaotluste tähtaeg 03.03.08. **Kood 1858**
- Ostetakse torujuhtmete paigaldamise teenuseid. Osalustaotluste tähtaeg 03.03.08. **Kood 1859**

Taani

- Ostetakse loputuslahuseid, naatriumkloriidi. Pakkumiste tähtaeg 10.04.08. **Kood 1860**
- Ostetakse töödeldud kartuleid. Pakkumiste tähtaeg 07.04.08. **Kood 1861**
- Ostetakse kaitse- ja turvarõivaid. Tähtaeg 04.04.08. **Kood 1862**
- Ostetakse madratseid. Pakkumiste tähtaeg 25.03.08. **Kood 1863**
- Ostetakse ahjusid, pliite, taldrikusoojendeid ja kodumasinat osi. Pakkumiste tähtaeg 26.03.08. **Kood 1864**
- Ostetakse paberist steriliseerimiskotte või -ümbriseid. Pakkumiste tähtaeg 31.03.08. **Kood 1865**
- Ostetakse rauast või terasest mahuteid, standardseid veo-konteinereid, säilituskonteinereid, prügikonteinereid, säilitusmahuteid, metallpaake, -tsisterne, -mahuteid ja surveanumaid. Pakkumiste tähtaeg 25.03.08. **Kood 1866**

Lisainfo:

LEA RAASAMAA

Tel: 604 0090

E-post: lea@koda.ee

Koolitus

„PRAKTILISELT RIIGIHANGETEST“

19. märtsil Tartus

Kaubanduskoda kutsub osalema riigihankekoolitusel, mis toimub 19. märtsil algusega kell 10.00 Tartus Kantri hotelli konverentsikeskuses (Riia 195, Tartu). Peaesineja on riigihangete valdkonnas pikaajalise kogemusega Leho Tamvere. Rasmus Lindmaa Kaitseministeeriumist tutvustab atraktiivsete kaitsehangete sektori võimalusi. Vaata kogu programmi www.koda.ee.

Päevakava

- Registri tutvustus
- Küsimuste-vastuste etapp hankemenetluses
- Taotleja või pakkuja kvalifitseerimine
- Hankedokumentatsioon
- Pakkumuse koostamine
- Hankemenetlusprotsessi jälgimine
- Pakkumuste hindamine
- Vaidlustamine

Lisainfo:

LEA RAASAMAA • Tel: 604 0090 • E-post: lea@koda.ee

KOOSTÖÖPAKKUMISED

- Türgi ettevõtte soovib müüa pähkleid ja kuivatatud puuvilju. **Kood 11960**
- Islandi hulgimüüja (*household machines, blenders, mixers, coffee makers, toasters, bread makers, TV, DVD etc.*) otsib kliente. **Kood 11961**
- Lauapindade ja aknaladade tootja Poolast otsib koostööpartnereid. **Kood 11962**
- Plastist aiämööbli tootja Türgist otsib edasimüüjaid. **Kood 11963**
- Elektrikilbikorpuste tootja Türgist otsib koostööpartnereid. **Kood 11964**
- Taani ekspedeerimisfirma otsib koostööpartnereid. **Kood 11965**
- Välisseinte uuendusliku ehitustehnoloogia (*curtain wall*) rakendaja Hiinast otsib koostööpartnereid. **Kood 11966**
- Autoosade taastamisega tegelev ettevõtte Prantsusmaalt otsib alltöövõtjat. Firma pakub vajalikke seadmeid, väljaõpet ja autoosi. **Kood 11967**
- Mineraalvati tootja USAst otsib koostööpartnereid ja edasimüüjaid. **Kood 11968**
- Sporditarvikute hulgimüüja Hispaaniast otsib uusi kliente Eestis. **Kood 11969**

Täpsem Info:

JULIA MALEU

Tel: 604 0082

E-post: julia@koda.ee

AA SISUSTUSDETAIL OÜ	Haapsalu	524 6096	Puidu töötlemine. Mööbli valmistamine.
AADERSELL OÜ	Tallinn	5850 3322	Palk- ja elementmajade müük.
ADVOKAADIBÜROO MÄGI, KRAAVI & PARTNERID OÜ	Tallinn	664 0600	Õigusabi. Ärikonsultatsioonid.
ARIBASE OÜ	Tallinn	631 3166	Alumiiniumprofiilide ja elektrimaterjalide hulgimüük ja konsultatsioonid.
ASPER BIOTECH AS	Tartu	744 1556	DNA-testimisteenused. Geenikiipide arendus haiguste määramiseks. Genorama – mutatsioonide/SNPde detekteerimise tehnoloogia. Geenikiipide müük.
AUDIITORBÜROO ROY VAIMAND OÜ	Pärnu	442 6150	Audiitorkontroll. Finantsnõustamine. Raamatupidamine.
AVANTI PLUS OÜ	Tallinn	650 9694	Veo- ja ekspedeerimisteenused.
BAUER VEETEHNIKA OÜ	Tallinn	653 5777	Veetööluseseadmete ja filtrite müük, rent ja hooldus.
BAUMERK GRUPP OÜ	Tartu	505 4151	Lamekatuse- ja hüdroisolatsioonitööd. Plekkfassaadide ehitus.
BDP EESTI OÜ	Harjumaa	605 7270	Kaubamärkide distributsioon ja turustamine. Bürootarvete äriklienditeenindus B2B.
BELLATRIX LIGHTING OÜ	Lääne-Virumaa	327 7760	Valgustite tootmine.
BEROLINA BALTIC OÜ	Tallinn	651 7255	Kontoritehnika hooldus, teenindus ja müük. Berolina printeritarvikute ja bürooseadmete kulumaterjalide ning Forpuse kontorikaupade import ja müük.
COOMOR KAUBANDUS OÜ	Tallinn	650 8630	Andmekandjate ja aksessuaaride hulgimüük.
CUMULUS CONSULTING OÜ	Tallinn	699 8338	Konsultatsiooni- ja koolitusteenused (v.a litsentseeritud). Projektijuhtimisteenused. Kinnisvaraarendus.
DISAREK OÜ	Harjumaa	678 0195	Üld- ja detailplaneeringud. Arhitektuurne projekteerimine.
DNB NORD LIISING AS	Tallinn	686 8700	Liisingtehingud.
ELPA I.E. OÜ	Tallinn	639 8840	Põllumajandussaaduste vahendus, import ja eksport.
ERGOFUR OÜ	Tallinn	502 8580	Reguleeritavate voodite, madratsite, voodi siseraamide ning massaažitoolide ja -patjade import ja turustamine. Mootorvoodite, mootoriga reguleeritavate laudade tootmine ja turustamine. Voodite tootmine. Vineerist ja ergonoomilise mööbli valmistamine.
ERIDAN GRUPP OÜ	Tallinn	600 6900	Hüdroehitus. Tuukritööd. Üldehitustööd. Projekteerimine.
ESTSTONE OÜ	Lääne-Virumaa	518 4688	Pottsepatööd. Kaminatete jae- ja hulgimüük. Korstnapühkimisteenus. Siseviimistlus.
GLOBAL MARINE SERVICES OÜ	Tallinn	644 0310	Laevade agenteerimine. Toidukaupade eksport ja import.
GOODLAND GRUPP OÜ	Tallinn	613 9748	Saematerjali müük siseturul. Puitgraanulite, saematerjali ja moodulpuitmajade eksport.
H.P. EHITUSARENDEUS OÜ	Pärnu	5669 3493	Üldehitus (katused ja fassaadid).
HANSA-FLEX HÜDRAULIKA OÜ	Harjumaa	656 0957	Hüdraulikatoodete import. Hüdraulikasüsteemide koostamine. Hüdraulikaseadmete remont ja valmistamine. Hüdrojaamade valmistamine.
INNOINVESTOR OÜ	Harjumaa	53 542 387	E-teenuste vahendamine. Interneti-teenuste pakkumine.
KERMET BALTIC OÜ	Tallinn	608 0568	Soojus- ja elektriseadmete vahendus ja müük.
LINKSYS OÜ	Tartu	529 8988	Videovalve projekteerimine, hooldus ja paigaldus. Arvutisüsteemide hooldus.
LITMARK OÜ	Tartu	744 2211	Äri- ja reklaamkingitused. Firmatekstiiil. Kleebised. Graveerimine. Trükk esemetele. Spordikaupade müük.
MATTILA TANK OÜ	Tartu	516 3363	Ohtlike vedelike veoanumate remont, hooldus, müük, surveseadmetööd.
MEENED OÜ	Tallinn	621 3 004	Käsitöötoodete valmistamine, meenete müük.
OMEGA PRO OÜ	Pärnumaa	447 4260	Rauast ja terasest ehituskonstruksioonide tootmine. Metallist kokkumonteeritavate ehitiste tootmine. Omavalmistatud kaar- ja viihallide tootmine ja püstitamine kohapeal. Soojakute ja kioskite tootmine. Metallkonteinerite tootmine.
OSTERLEY EHITUS OÜ	Ida-Virumaa	332 2700	Üldehitus ja remont. Laadimistööd. Ehitiste lammutamine. Metallikokkuost ja müük. Veoteenused.
RONDESARE OÜ	Lääne-Virumaa	5678 8533	Tarkvara kirjastamine. Koduleheküljed. Disain. Süsteemi hooldus. Muud arvutitega seonduvad tegevused. Reklaamindus. Kujundamine ja toote kavandamine.
SWEDISH TOOL OÜ	Tartu	736 6648	Metallitöömehhanismide ning nende tarvikute ja tarkvara müük, paigaldus ja hooldus.
SWISSOTEL ESTONIA OÜ	Tallinn	624 0000	Hotell. Konverentsikeskus. Restoranid. Spaa.
TARTU BIOTEHNOLOOGIA PARK AS	Tartu	738 3053	Enda kinnisvara üürileandmine. Äri- ja juhtimisenõustamine.
THORANDSON OÜ	Tallinn	740 1190	Kujundamine ja toote kavandamine.
URSALES OÜ	Tallinn	658 8163	Saematerjali eksport ja import.

TÖÖMESS

28. veebruaril Rahvusraamatukogus

Euroopa Komisjoni (INTI) projekti ametliku partnerina pakub Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös Tööturuameti, Integratsiooni Sihtasutuse ja Rahvastikuminiistri Bürooga Teile võimalust külastada töömessi. Üritus toimub 28. veebruaril kell 11.00–19.00 Rahvusraamatukogu fuajees.

Töömess on mõeldud kõigile, kes soovivad leida tööd või otsivad paremat ja tasuvamat töökohta. Tööd on pakkuda erinevas vanuses ja mitmesuguse hariduse ja keel(t)eoskusega inimestele üle Eesti (väljaspool Tallinna elavatel Tööturuametis registreeritud töötutel sõidupiletid hüvitatakse).

Oleme palunud osalema Eesti ettevõtted, kellel oleks pakkuda tööd nii kvalifitseeritud spetsialistidele kui ka abipersonalile. Osalemine on kõigile tasuta.

Info ja registreerumine:

LIINA PELLO

Tel: 604 0091 • E-post: liina.pello@koda.ee

Tööd pakuvad suuremad personaliotsinguportaalid:

- CV-online (www.cv.ee)
- Simplika (www.simplika.ee)
- Hyppelaud (www.hyppelaud.ee)
- GetWork (www.getwork.ee)

Oma tööpakkumisi tutvustavad:

- turvafirma G4S (www.g4s.ee)
- Reval Hotels (www.revalhotels.com)
- Rahva Raamat (www.rahvaraamat.ee)
- Favor (www.favor.ee)
- Transcom (www.transcom.ee)
- Grader Service (www.grader.ee)
- WSP-Talone (www.talone.ee)
- Comarket (www.comarket.ee)
- Dold Puidutööstus (www.dold-estonia.com)
- Baltic Fence (www.balticfence.ee)
- Hotelli Taanlinna (www.taanlinna.ee)

Infot ja nõu jagavad ka BDA Consulting ja EURES.

SUUR TÜKK EI AJA
SUUD LÕHKI

www.dhltime.com/est/europlus

EUROPLUS

Nüüd on aeg mõelda suuremalt. DHL Europlus avab Sulle uue, piirideta Euroopa. Euroopa, kus suurus ei ole takistuseks ja kuhu Sinu kullersaadetised jõuavad kohale kokkulepitud päevaks. Käi ajaga kaasas – tule vaata www.dhltime.com/est/europlus või küsi pakkumist tel 6 808 555.

Ühtne kiire transpordivõrk üle Euroopa

DHL
EXPRESS

kaubanduskoja kevadbALL

12. aprillil kell 19.00 Estonia kontserdisaalis, Tallinnas

Aasta on hooga alanud ja kaugel see kevadki enam on. See-
pärast jõuab 12. aprill ja traditsiooniline Kaubanduskoja Kevad-
ball kätte kiiremini kui märgatagi jõuad. Märgi see kuupäev
endale kalendrisse ning tule veeda meeleolukas õhtu koos teiste
liikmesettevõtetega pidulikul peol, mille seekord pühendame
ilusa juubelini jõudnud Eestile.

Kutse hind on 950 krooni,
alates 17. märtsist 1200
krooni. Kutse kehtib kahele.

Info ja registreerimine:
Moonika Kukk
Tel: 646 0244
e-post: moonika@koda.ee

kohtumiseni BALLi!

EESTI

90th ANNIVERSARY of the REPUBLIC of ESTONIA

HEAD KAUBANDUSKOJA LIIKMED!

Kutsume Teid 2008. aastal osa saama
mitmest toredast ja traditsioonidega üritusest!

- **Kaubanduskoja Kevadball**

Laupäeval, 12. aprillil Estonia
kontserdisaalis, Tallinnas.

- **Kaubanduskoja Tenniseturniir**

Laupäeval, 31. mail Pärnu kesklinna
tenniseväljakutel.

- **Kaubanduskoja Ärihooaja
2008/2009 avamine**

Laupäeval, 30. augustil – toimub
Tallinnas või selle lähistel.

**Märgi kuupäevad juba praegu oma
kalendrisse!**

Lisainfo ja koostöösoovid: Piret Salmistu, turundusdirektor, tel: 646 0244 • piret@koda.ee

SEB
EESTI ÜHISPANK

Canon
OVERALL

Paulig

ESTONIAN AIR

SILBERAUTO
Mercedes-Benz KIA VOLVO Jeep